

PATVIRTINTA

VšĮ Klaipėdos senamiesčio pirminės sveikatos priežiūros centro
vyriausiojo gydytojo 2023 m. liepos 25 d.
įsakymu Nr. (1.8.) V – 26

VŠĮ KLAIPĖDOS SENAMIESČIO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. VšĮ Klaipėdos senamiesčio pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau – Įstaiga) smurto ir priekabiavimo prevencijos politika (toliau – Politika) nustato principus, kuriais vadovaujamosi Įstaigoje kuriant tokią aplinką, kurioje darbuotojas ar darbuotojų grupė nepatirtų priešiško, neetiško, žeminančio, agresyvių, užgaulių, įžeidžiančių veiksmų, kuriais kėsinama į darbuotoją ar darbuotojų grupės garbę ir orumą, fizinį ar psichologinį neliečiamumą ar kuriais siekiama darbuotoją ar darbuotojų grupę įbauginti, sumenkinti ar įstumti į beginklę ir bejėgę padėtį.
2. Politikos tikslas – viešai deklaruoti smurto ir priekabiavimo draudimą ir netoleravimą Įstaigoje ir užtikrinti saugios darbo aplinkos kūrimą visiems Įstaigos darbuotojams.
3. Ši Politika taikoma visiems Įstaigos darbuotojams.
4. Politikoje vartojamos sąvokos:
 - 4.1. **Smurtas** – asmens (-ų) veikimu ar neveikimu kitam (-iems) asmeniui (-ims) padaromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis poveikis, susijęs su darbu, dėl kurio darbuotojas patiria arba gali patirti neturtinę ar turtinę žalą. Smurtas dažniausiai pasireiškia kaip vienkartinis, ūmus netinkamo elgesio proveržis.
 - 4.2. **Psichologinis smurtas** – bet koks asmens veiksmas, įskaitant socialinį izoliavimą, žodinį įžeidimą, orumo žeminimą, gąsdinimą, grasinimą panaudoti fizinę jėgą arba kitą elgesį, kuris gali menkinti arba menkina kito asmens tapatumą, orumą ir savivertę ir gali pakenkti jo fizinei, psichinei, dvasinei, moralinei arba socialinei sveikatai, saugai ir gerovei.
 - 4.3. **Fizinis smurtas** – asmens tyčiniai fiziniai veiksmai, kurie sukelia kitam asmeniui fizinį skausmą arba dėl kurių tas asmuo gali būti sužalotas.
 - 4.4. **Priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys, kai dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos siekiama įžeisti asmenį arba pažeminti jo orumą, sukurti bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką. Priekabiavimas gali pasireikšti žodžiu, raštu ar fiziniais veiksmais.
 - 4.5. **Seksualinis priekabiavimas** – nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, turint tikslą pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.
 - 4.6. **Psichosocialinis veiksny**s – veiksny, kuris dėl darbo sąlygų, darbo reikalavimų, darbo organizavimo, darbo turinio, darbuotojų tarpusavio ar darbdavio ir darbuotojo tarpusavio santykių sukelia darbuotojui psichinį stresą.
 - 4.7. **Psichosocialinė rizika** – rizika darbuotojų psichinei ir fizinei sveikatai bei socialinei gerovei, kurią kelia psichosocialiniai veiksniai, susiję su darbo santykiais.
5. Kitos Politikoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos darbo kodekse, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme, Profesinės rizikos vertinimo bendruosiuose nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“, apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKOS UŽTIKRINIMO ĮSTAIGOJE PRINCIPAI

6. Įstaigoje draudžiamas ir netoleruojamas smurtas ir priekabiavimas, įskaitant psichologinį smurtą, smurtą ir priekabiavimą dėl lyties (smurtas ir priekabiavimas nukreiptas prieš asmenis dėl jų lyties arba neproporcingai paveikiantis tam tikros lyties asmenis, įskaitant seksualinį priekabiavimą).
7. Įstaigoje draudžiamas ir netoleruojamas bet koks nepriimtinas elgesys ar jo grėsmė, nesvarbu, ar nepriimtinu elgesiu vieną kartą, ar pakartotinai siekiama padaryti fizinį, psichologinį, seksualinį ar ekonominį poveikį, ar nepriimtinu elgesiu šis poveikis padaromas arba gali būti padarytas, ar tokiu elgesiu įžeidžiamas asmens orumas arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, ar (ir) atsirado arba gali atsirasti fizinė, turtinė ir (ar) neturtinė žala.
8. Įstaigoje smurtas ir priekabiavimas draudžiamas:
 - 8.1. darbo vietose (darbuotojo (-ų) kabinete (-uose), kitose darbuotojo darbo funkcijų atlikimo vietose), įskaitant viešąsias ir privačias vietas, kai darbuotojas yra darbdavio žinioje ar atlieka pareigas pagal darbo sutartį;
 - 8.2. pertraukų pailsėti ir pavalgyti metu arba naudojantis buities, sanitarinėmis ir higienos patalpomis;
 - 8.3. su darbu susijusių išvykų, kelionių, komandiruočių, mokymų, renginių ar socialinės veiklos metu;
 - 8.4. su darbu susijusio bendravimo, įskaitant bendravimą informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, metu;
 - 8.5. pakeliui į darbą arba iš darbo.
9. Galimai smurtas ir priekabiavimas, gali pasireikšti kaip:
 - 9.1. tiesioginiai arba netiesioginiai grasinimai, nepagrįsti kaltinimai, kuriais siekiama sukelti neigiamas emocijas ar prastą savijautą;
 - 9.2. nuolatinis darbo užduočių ir jų pasiekimų nuvertinimas, nepriklausomai nuo asmens veiklos rezultatų;
 - 9.3. šmeižtas, gandai, apkalbos, melas, kuriais siekiama pakenkti asmens (-ų) reputacijai;
 - 9.4. ignoravimas, izoliavimas, atribojimas nuo kolektyvo ir bendrų veiklų;
 - 9.5. engimas, tyčinis nesidalijimas turima informacija, nuolatinis pagrįstų prašymų ir poreikių nepaisymas, neigimas;
 - 9.6. manipuliavimas, kai keliamos neįgyvendinamos užduotys ir (ar) jų rezultatai;
 - 9.7. pajuoka ir patyčios, asmeninis ar viešas pažeminimas, siekiant sumenkinti pasitikėjimą savimi, išjuokti ar pašiepti išvaizdą, statusą ar elgesį, įžeisti garbę ir orumą, tyčia įskaudinti;
 - 9.8. šaukimo, riksmų, fizinių veiksmų ar gestų, nukreiptų į darbuotojo savigarbą ir savivertę, naudojimas;
 - 9.9. nepriimtinas ar nepageidaujamas fizinis kontaktas (prisilietimas, glostymas, plekštelėjimas, grybštelėjimas), siekimas prisiliesti (apkabinti, prisitraukti arčiau, kt.) ar tokio fizinio kontakto reikalavimas;
 - 9.10. nepadoraus turinio informacijos demonstravimas, dalyvavimas ne savo noru skleidžiant tokią informaciją;
 - 9.11. informacijos, nesusijusios su darbo funkcijomis, rinkimas, platinimas, domėjimasis privataus gyvenimo, socialinės padėties, intymių santykių ar kitais aspektais;
 - 9.12. psichologinis spaudimas, spaudimas atlikti darbus, nesusijusius su darbuotojo Įstaigoje vykdomomis funkcijomis;
 - 9.13. fizinį skausmą sukeltantys veiksmai (suėmimas už rankų, pastūmimas, sudavimas, kt.);
 - 9.14. nepagrįstų pastabų išsakymas ir kritika;
 - 9.15. neetiškas, nepagarbus elgesys, neetiški komentarai kitų darbuotojų atžvilgiu;
 - 9.16. fizinis ir (arba) seksualinis išnaudojimas;
 - 9.17. kiti nepriimtini, bauginantys, žeminantys ar įžeidžiantys veiksmai ar jų grėsmė, kuriais vieną kartą ar pakartotinai siekiama padaryti ar yra padarytas fizinis, psichologinis ar ekonominis poveikis.

10. Įstaigoje darbas turi būti organizuojamas taip, kad būtų kuriama saugi ir psichologinei sveikatai palanki darbo aplinka, kad būtų skatinama pagarba kiekvieno asmens orumui, darbuotojas ar jų grupė nepatirtų priešišku, neetiškų, žeminančių, agresyvių, užgaulių, įžeidžiančių veiksmų, kuriais kėsinama į atskiro darbuotojo ar jų grupės garbę ir orumą, fizinį ar psichologinį asmens neliečiamumą ar kuriais siekiama darbuotoją ar jų grupę įbauginti, sumenkinti ar įstumti į beginklę ir bejėgę padėtį.

11. Įstaigoje organizuojant darbą yra atsižvelgiama į psichosocialinę riziką ir psichosocialinių rizikos veiksnių poveikį visiems Įstaigos darbuotojams.

12. Įstaigoje imamas priemonių, kad kaip įmanoma efektyviau būtų įgyvendinamos smurto ir priekabiavimo prevencijos priemonės ir skatinami darbuotojai apie galimai patirtus ar pastebėtus smurto ir (ar) priekabiavimo atvejus anonimiškai arba atskleidžiant savo tapatybę pranešti nustatyta tvarka, atvirai kalbėti šiomis temomis, rodyti netoleranciją tokiam elgesiui.

13. Smurto ir (ar) priekabiavimo atvejai pranešami, registruojami ir nagrinėjami Įstaigos vyriausiojo gydytojo įsakymu patvirtintame smurto ir priekabiavimo prevencijos VšĮ Klaipėdos senamiesčio pirminės sveikatos priežiūros centre politikos įgyvendinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka.

14. Įstaigos skatina darbuotojus pastebėjus smurtą ir (ar) priekabiavimą reaguoti nepritariant ir (ar) informuoti atsakingus darbuotojus apie įtariamo smurto ir (ar) priekabiavimo atvejį.

15. Jei asmuo kreipėsi ne anonimiškai, o atskleisdamas savo tapatybę, Įstaiga užtikrina pateiktų duomenų konfidencialumą ir taiko asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimus, apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemones.

16. Įstaiga užtikrina darbuotojams galimybę teikti klausimus, siūlymus, prašymus ir kitą susijusią informaciją dėl smurto ir priekabiavimo prevencijos Įstaigoje.

17. Įstaigos darbuotojų elgesio taisyklės apibrėžiamos Įstaigos Elgesio taisyklėse.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Darbuotojai su šia Politika yra supažindinami pasirašytinai ir atlikdami savo darbo funkcijas turi vadovautis šioje Politikoje nustatytais principais.

19. Šios Politikos pažeidimas gali būti laikomas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu ir taikoma atsakomybė numatyta Lietuvos Respublikos darbo kodekse ar kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

20. Politika gali būti keičiama keičiantis smurto ir priekabiavimo politiką reglamentuojantiems teisės aktams. Politika tvirtinama, keičiama, pripažįstama netekusi galios Įstaigos vyriausiojo gydytojo įsakymu.